Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0157

Pohjois-Makedoniaa koskevat vuosien 2023 ja 2024 kertomukset

Euroopan parlamentin päätöslauselma 9. heinäkuuta 2025 Pohjois-Makedoniaa koskevista komission vuosien 2023 ja 2024 kertomuksista (2025/2021(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Pohjois-Makedonian tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen[1],

– ottaa huomioon Pohjois-Makedonian 22. maaliskuuta 2004 jättämän Euroopan unionin jäsenyyshakemuksen,

– ottaa huomioon 16. joulukuuta 2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätöksen EU:n ehdokasvaltion aseman myöntämisestä Pohjois-Makedonialle,

– ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät, mukaan lukien niiden liitteen ”Länsi-Balkania koskeva Thessalonikin toimintasuunnitelma: kohti yhdentyvää Eurooppaa”,

– ottaa huomioon liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta 15. syyskuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529[2],

– ottaa huomioon Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta 14. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1449[3],

---

1 EUVL L 84, 20.3.2004, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ottaa huomioon 5. helmikuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Liittymisprosessin tehostaminen – Uskottavat jäsenyysnäkymät Länsi-Balkanin maille” (COM(2020)0057),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2023 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2023)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan Pohjois-Makedoniaa koskevasta vuoden 2023 kertomuksesta (SWD(2023)0693),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin uusi kasvusuunnitelma” (COM(2023)0691),

– ottaa huomioon 20. maaliskuuta 2024 annetun komission tiedonannon laajentumista edeltävistä uudistuksista ja politiikkojen uudelleentarkastelusta (COM(2024)0146),

– ottaa huomioon 24. heinäkuuta 2024 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2024” (COM(2024)0800) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, joka koskee oikeusvaltiotilannetta Pohjois-Makedoniassa ”2024 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in North Macedonia” (SWD(2024)0830),

– ottaa huomioon 30. lokakuuta 2024 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2024 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2024)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan Pohjois-Makedoniaa koskevasta vuoden 2024 kertomuksesta (SWD(2024)0693),

– ottaa huomioon komission uudistus- ja kasvutukivälineen puitteissa 23. lokakuuta 2024 hyväksymän Pohjois-Makedonian uudistusohjelman,

– ottaa huomioon Brysselissä 13. joulukuuta 2023 ja 18. joulukuuta 2024 ja Sofiassa vuonna 2018, Zagrebissa vuonna 2020 ja Brdo pri Kranjussa vuonna 2021 pidettyjen EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokousten julkilausumat sekä Berliinin prosessiin liittyvässä Sofian huippukokouksessa 10. marraskuuta 2020 hyväksytyt julkilausumat yhteisistä alueellisista markkinoista ja Länsi-Balkanin vihreästä toimintaohjelmasta,

– ottaa huomioon 18. heinäkuuta 2022 annetut neuvoston päätelmät laajentumisesta (Pohjois-Makedonia ja Albania) ja 17. joulukuuta 2024 annetut neuvoston päätelmät laajentumisesta,

– ottaa huomioon 23. syyskuuta 2024 julkaistun Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportin Pohjois-Makedoniassa 24. huhtikuuta 2024 pidetyistä presidentinvaaleista ja 8. toukokuuta 2024 pidetyistä parlamenttivaaleista,

– ottaa huomioon 28. elokuuta 2014 käynnistetyn Berliinin prosessin,

– ottaa huomioon 1. elokuuta 2017 allekirjoitetun ja tammikuussa 2018 ratifioidun Bulgarian ja Pohjois-Makedonian välisen ystävyyttä, hyvää naapuruutta ja yhteistyötä koskevan sopimuksen,

– ottaa huomioon myös Prespan sopimuksena tunnetun, 17. kesäkuuta 2018 tehdyn lopullisen sopimuksen Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa 817 (1993) ja 845 (1993) kuvailtujen erimielisyyksien ratkaisemisesta, vuonna 1995 tehdyn väliaikaisen sopimuksen päättämisestä ja Kreikan ja Pohjois-Makedonian välisen strategisen kumppanuuden perustamisesta,

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2020 annettuun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteiseen tiedonantoon ”Sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskeva kolmas EU:n toimintasuunnitelma (GAP III) – kunnianhimoinen ohjelma sukupuolten tasa-arvon ja naisten vaikutusvallan lisäämiseksi EU:n ulkoisissa toimissa” (JOIN(2020)0017) liitetyn yhteisen valmisteluasiakirjan ”Objectives and Indicators to frame the implementation of the Gender Action Plan III (2021-25)” (SWD(2020)0284) ja Pohjois-Makedoniaa koskevan maakohtaisen täytäntöönpanosuunnitelman,

– ottaa huomioon Euroopan rasismin ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) laatiman Pohjois-Makedoniaa koskevan vuoden 2023 raportin, joka hyväksyttiin 29. kesäkuuta 2023 ja julkaistiin 20. syyskuuta 2023,

– ottaa huomioon julkilausuman ja yhteiset suositukset, jotka hyväksyttiin Skopjessa 27. ja 28. helmikuuta 2025 pidetyssä EU:n ja Pohjois-Makedonian parlamentaarisen sekavaliokunnan 23. kokouksessa,

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Pohjois-Makedoniasta ja erityisesti 24. lokakuuta 2019 antamansa päätöslauselman liittymisneuvottelujen aloittamisesta Pohjois-Makedonian ja Albanian kanssa[1],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0118/2025),

A. ottaa huomioon, että Pohjois-Makedonia on ollut EU:n ehdokasmaa vuodesta 2005 ja että unionin säännöstön analyyttinen tarkastelu saatettiin sen osalta onnistuneesti päätökseen joulukuussa 2023;

B. ottaa huomioon, että pohjoismakedonialaisten pyrkimykset liittyä EU:hun ovat johtaneet edistymiseen demokratian ja sosioekonomisten uudistusten alalla, mutta erinäiset seikat

---

[1] EUVL C 202, 28.5.2021, s. 86.

viivästyttävät valitettavasti edelleen EU:hun liittymistä koskevaa prosessia;

C. ottaa huomioon, että EU on vuodesta 2020 alkaen myöntänyt noin 210 miljoonan euron arvosta makrotaloudellisen rahoitusavun lainoja, joilla pyritään vakauttamaan Makedonian taloutta, auttamaan sitä elpymään covid-19-pandemiasta ja nopeuttamaan sen uudistusten edistymistä;

D. toteaa, että Pohjois-Makedonia on kumppani, joka on valtaosin mukautunut EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, ja se on toiminut rakentavassa roolissa alueella; toteaa, että Pohjois-Makedonian äskettäinen pidättyminen äänestämästä Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 24. helmikuuta 2025 antamasta Ukrainaa koskevasta päätöslauselmasta ES-11/7 ja sen tuki Yhdysvaltojen johdolla laaditulle vaihtoehtoiselle päätöslauselmalle ovat osoitus odottamattomasta ja valitettavasta muutoksesta sen ulkopolitiikan mukauttamisessa;

E. ottaa huomioon, että Pohjois-Makedonia osallistuu EU:n sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin, mukaan lukien EUFOR Althea -operaatio Bosnia ja Hertsegovinassa;

F. ottaa huomioon, että neuvosto antoi heinäkuussa 2022 uudet päätelmät, joiden mukaan Pohjois-Makedonian on sitoumustensa mukaisesti hyväksyttävä jäljellä olevat perustuslain muutokset, jotta liittymisneuvottelujen aloitusvaihe voidaan saattaa nopeasti päätökseen;

G. ottaa huomioon, että geopoliittisilla muutoksilla, Ukrainassa käynnissä olevalla sodalla, disinformaatiolla ja misinformaatiolla on sekä poliittisesti että taloudellisesti voimakas vaikutus kaikkiin Euroopan maihin;

H. ottaa huomioon, että Pohjois-Makedonia on edelleen ulkomaisten pahantahtoisten vaikuttamisoperaatioiden kohteena, mukaan lukien pyrkimykset hajottaa maan yhteiskuntarakenne ja käyttää EU-vastaisuutta aseena erityisesti sellaisten serbiankielisten iltapäivälehtien ja muiden tiedotusvälineiden kautta, jotka toimivat Venäjän narratiivien alueellisina vahvistajina ja joilla on huomattavaa vaikutusvaltaa; ottaa huomioon, että Pohjois-Makedonia karkotti vuosina 2018–2023 13 venäläistä diplomaattia heidän harjoitettuaan toimintaa, joka ei ollut sopusoinnussa heidän diplomaattisen asemansa kanssa, ja toteaa, että tämä viittaa salaisten vaikutusverkostojen jatkuvaan läsnäoloon; ottaa huomioon, että Kiina on pyrkinyt laajentamaan vaikutusvaltaansa kontrolloimalla tietoa sekä investointidiplomatian ja infrastruktuurilainoja koskevien sopimusten pakottavien lausekkeiden avulla;

I. ottaa huomioon, että Pohjois-Makedonian viranomaiset ovat ehdottaneet perustuslain muuttamiseksi ratkaisuja, jotka eivät

täyttäneet heinäkuussa 2022 annettujen neuvoston päätelmien ehtoja;

J. ottaa huomioon, että jokaisen liittymisneuvotteluja käyvän maan odotetaan kunnioittavan demokraattisia arvoja, oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksia sekä noudattavan EU:n lainsäädäntöä;

K. ottaa huomioon, ettei neuvosto ole yksiselitteisesti sulkenut pois uusien lisäehtojen hyväksymistä liittymisneuvottelujen aloittamiselle;

1. toteaa jälleen antavansa täyden tukensa Pohjois-Makedonian jatkuvalle ja pysyvälle sitoumukselle liittyä EU:hun ja tarvittaville muutoksille, joita liittymiskriteerien täyttäminen edellyttää; antaa tunnustusta maan sitoutumisesta Eurooppaan yhdentymiseen ja kannustaa jatkamaan toimia EU:n normien mukaisten uudistusten edistämiseksi huolimatta haasteista ja takaiskuista, jotka ovat koetelleet Makedonian yhteiskunnan kärsivällisyyttä ja luottamusta;

2. korostaa, että EU:hun liittyminen edellyttää edelleen poliittista tahtoa täyttää kriteerit ja panna täytäntöön tehdyt sitoumukset, jotka koskevat sekä tarvittavien uudistusten tekemistä että tarvittavien perustuslain muutosten hyväksymistä;

3. muistuttaa, että EU:hun liittymistä koskevan prosessin edistymistä ja uskottavuutta on pidettävä yllä; toteaa, että Pohjois-Makedonia osoittaa edelleen olevansa sitoutunut EU:hun yhdentymiseen ja EU:n politiikkoihin mukautumiseen; kehottaa etenemään ripeästi liittymisneuvotteluissa, mutta toteaa, että perustuslain muutokset on tärkeää hyväksyä; kehottaa Eurooppa-neuvostoa ilmoittamaan julkisesti ja yksiselitteisesti, että neuvosto aikoo tehdä nopeasti ja ehdoitta myönteisen päätöksen siirtymisestä Pohjois-Makedonian kanssa käytävien liittymisneuvottelujen seuraavaan vaiheeseen, kun sen 18. heinäkuuta 2022 antamien päätelmien ehdot on täytetty; kannustaa kaikkia Pohjois-Makedonian poliittisia puolueita rakentavaan vuoropuheluun, jotta saavutettaisiin tarvittava yhteisymmärrys näistä muutoksista, mikä vahvistaisi maan monietnisyyttä ja nopeuttaisi sen etenemistä kohti EU-jäsenyyttä; katsoo, että eri etnisten ryhmien välisten yhteyksien vahvistaminen on olennaisen tärkeää sosiaalisen yhteenkuuluvuuden parantamiseksi ja tehokkaamman hallinnon varmistamiseksi; kehottaa jäsenvaltioita, neuvostoa ja komissiota turvaamaan liittymisprosessin ennakoitavuuden ja uskottavuuden, jotta voidaan myös säilyttää laajentumismaiden kansalaisten tuki liittymiselle;

4. panee tyytyväisenä merkille, että unionin säännöstön analyyttinen tarkastelu saatettiin onnistuneesti päätökseen Pohjois-Makedonian osalta vuoden 2023 lopussa; kannustaa Pohjois-Makedoniaa hyväksymään perustuslain muutokset, jotka maa sitoutui tekemään ja panemaan täytäntöön neuvoston vaatimusten mukaisesti, jotta liittymisneuvottelut voisivat edetä;

5. kiittää Makedonian kansaa sitoutumisesta EU:hun liittymiseen ja tuesta, jota se osoittaa hankkeelle 20 vuotta prosessin alkamisen jälkeen; kehottaa komissiota tekemään kaikkensa auttaakseen Pohjois-Makedonian viranomaisia toteuttamaan tarvittavat toimet ennen seuraavaan neuvotteluvaiheeseen siirtymistä ja myöhemmin neuvotteluprosessin aikana, jotta voidaan auttaa täyttämään kansalaisten ja maan odotukset, ja tutkimaan kaikkia toimenpiteitä maan asteittaiseksi integroimiseksi EU:n rakenteisiin, mikä lisää luottamusta EU:hun ja sen demokraattisiin arvoihin;

6. muistuttaa, että liittymisprosessia ei pitäisi käyttää kahdenvälisten kiistojen ratkaisemiseen, ansioihin perustuvan edistymisen estämiseen EU:hun yhdentymisessä tai unionin laajempien strategisten etujen ylittämiseen, vaan tällaiset kiistat on käsiteltävä mieluummin avoimen vuoropuhelun ja aidon yhteistyön avulla; korostaa, että liittymisneuvottelujen olisi edettävä selkeästi objektiivisten kriteerien ohjaamina ja yksinomaan ansioiden ja liittymiskriteerien (Kööpenhaminan kriteerit) perusteella, ja toteaa, että nämä kriteerit edellyttävät perusteellisia uudistuksia kaikilla keskeisillä aloilla sekä sellaisten vakaiden instituutioiden olemassaoloa, jotka takaavat demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeudet sekä vähemmistöjen kunnioittamisen ja suojelun;

7. vahvistaa jälleen, että kielellisen, kulttuurisen ja kansallisen identiteetin kunnioittaminen on olennainen osa EU:hun liittymistä koskevaa prosessia ja demokraattisten yhteiskuntien kulmakivi, joka vahvistuu entisestään Euroopan kansakuntien perheeseen liittymisen myötä;

8. kehottaa jälleen parantamaan EU:n toimintavalmiuksia uudistamalla sen päätöksentekoa muun muassa siten, että otetaan käyttöön määräenemmistöpäätöksenteko liittymisprosessin välivaiheista, erityisesti neuvottelujen aloittamisesta sekä yksittäisten neuvottelukokonaisuuksien ja -lukujen avaamisesta ja sulkemisesta;

9. suhtautuu myönteisesti uuteen Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineeseen, josta Pohjois-Makedonialle myönnetään 750 miljoonaa euroa avustuksina ja lainoina, kun se täyttää uudistusohjelmassaan asetetut ehdot; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille erinomaisen ja kunnianhimoisen uudistusohjelman, jossa asetetaan selkeät ja läpinäkyvät tavoitteet, ja kehottaa viranomaisia keskittymään sen tinkimättömään täytäntöönpanoon; korostaa tarvetta keskittyä uudistusten kannustimiin ja talouden vakauden vahvistamiseen sekä julkishallintoon, hallintoon, oikeusvaltioperiaatteeseen ja korruption torjuntaan, hiilestä irtautumiseen ja vihreään siirtymään, digitalisaatioon, yhteenliitettävyyteen ja inhimillisen pääoman kehittämiseen samalla kun vastataan sosiaalisiin haasteisiin;

10. panee merkille, että Pohjois-Makedonia saa varoja yksittäisiltä jäsenvaltioilta ja että niiden välillä vallitsee hyvä yhteistyö; varoittaa

kuitenkin vahvistamasta liittoutumia epäliberaalien hallintojen kanssa;

11. antaa tunnustusta Pohjois-Makedonialle sen jatkuvasta sitoutumisesta EU:hun liittymistä koskevaan prosessiin ja pitää valitettavana liittymisprosessin viivästymistä; panee tyytyväisenä merkille etnisten ryhmien välisten suhteiden ja Ohridin puitesopimuksen täytäntöönpanon vakauden ja kannustaa jatkamaan toimia niiden turvaamiseksi;

12. kannustaa Pohjois-Makedoniaa saavuttamaan konkreettisia tuloksia neuvottelukehyksen ja heinäkuussa 2022 annettujen neuvoston päätelmien mukaisten EU:n odotusten noudattamisessa, mukaan lukien asiaankuuluvat, maan sitoumusten mukaiset perustuslain muutokset;

13. kehottaa Pohjois-Makedoniaa tehostamaan toimia oikeusvaltioperiaatteen ja oikeuslaitoksen riippumattomuuden vahvistamiseksi, myös tuomarinimityksissä ja tuomarineuvoston toiminnassa, jotta se voi torjua korruptiota, uudistaa julkishallintoaan ja parantaa tiedotusvälineiden omistuksen avoimuutta ja sen keskittymistä koskevaa tilannetta; kannustaa jatkamaan systeemisten toimenpiteiden toteuttamista hallinnon avoimuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi;

14. on syvästi surullinen ja vilpittömän solidaarinen Kočani-yökerhossa tapahtuneen traagisen tulipalon vuoksi, jossa menehtyi yli 50 ja loukkaantui yli 150 nuorta, ja esittää osanottonsa uhreille ja heidän perheilleen; antaa tunnustusta EU:n pelastuspalvelumekanismin nopeasta käytöstä ja jäsenvaltioiden antamasta avusta mahdollisimman monen ihmishengen pelastamiseksi; antaa tunnustusta naapurimaille ja EU:n jäsenvaltioille, erityisesti Kreikalle ja Bulgarialle, jotka osoittivat välittömästi tukea ja solidaarisuutta ja antoivat uhreille lääketieteellistä hoitoa;

Demokraattisten instituutioiden toiminta

15. toteaa, että vaikka Pohjois-Makedonian demokraattiset instituutiot toimivat tyydyttävästi, poliittinen polarisoituminen haittaa edelleen merkittävästi tarpeellisten uudistusten toteuttamista; kehottaa maan parlamentissa edustettuina olevia poliittisia puolueita tekemään yhteistyötä yhteisymmärryksen saavuttamiseksi näistä uudistuksista;

16. panee tyytyväisenä merkille, että Pohjois-Makedonian tasavallan parlamentti (Sobranie) on hyväksynyt uuden työjärjestyksen Euroopan parlamentin tuella Jean Monnet -vuoropuhelun puitteissa; painottaa kuitenkin, että jatkuva poliittinen polarisoituminen viivyttää yhä tärkeitä uudistuksia ja nimityksiä; tähdentää, että puolueiden välinen yhteistyö ja poliittisen ilmapiirin parantaminen ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan nopeuttaa EU:hun

liittyvien uudistusten täytäntöönpanoa ja vahvistaa demokraattisia instituutioita;

17. panee huolestuneena merkille, että noin puolet Sobranien vuonna 2023 antamista laeista hyväksyttiin lyhennetyillä menettelyillä; kehottaa Sobraniea parantamaan lainsäädännön suunnittelua, koordinointia ja laatua asianmukaisten kuulemismenettelyjen ja parlamentaarisen valvonnan avulla ottaen erityisesti huomioon Jean Monnet -vuoropuhelun päätelmät sekä välttämään nopeutettuja menettelyjä;

18. korostaa, että vaikka vuoden 2024 parlamentti- ja presidentinvaaleissa oli todellinen kilpailuasetelma ja ne olivat demokraattiset ja vaalilakiin on tehty muutoksia, kattava vaaliuudistus on edelleen tarpeen; kehottaa painokkaasti panemaan täytäntöön Etyjin/ODIHR:n ja Venetsian komission antamat jäljellä olevat suositukset tarkistamalla vaalilakia kattavasti ja korostaa samalla, että on tärkeää suojata tulevat vaaliprosessit pahantahtoiselta ulkomaiselta sekaantumiselta ja tietojen manipuloinnilta muun muassa hyväksymällä tiukat kyberturvallisuutta ja verkkokampanjoiden avoimuutta koskevat säännöt;

19. kehottaa parantamaan poliittisten puolueiden ja kampanjoiden rahoituksen sääntelyä, mukaan lukien toimenpiteet poliittisten puolueiden varoja ja menoja koskevan läpinäkyvyyden lisäämiseksi; kehottaa tarkistamaan sääntöjä, jotka koskevat valtion mainontaa kaupallisissa tiedotusvälineissä ja maksettua poliittista mainontaa; korostaa, että tarvitaan toimivat valvontamekanismit, joilla varmistetaan puolueiden rahoituksen rehellisyys, ja että poliittisille puolueille ja riippumattomille ehdokkaille on taattava yhtäläinen ja asianmukainen mahdollisuus hyödyntää tiedotusvälineitä;

20. kehottaa jatkamaan ansioihin perustuvan julkishallinnon nykyaikaistamista ratkomalla politisoitumisesta aiheutuvia järjestelmätason haasteita, vahvistamalla rekrytointiprosessien läpinäkyvyyttä ja uudistamalla paikallista itsehallintoa, jotta voidaan tarjota parempia sosiaalipalveluja kansalaisille ja kehittää räätälöityjä paikallisen ja alueellisen kehityksen strategioita; kehottaa viranomaisia tehostamaan toimiaan ja hyväksymään ja panemaan täytäntöön tarvittavaa lainsäädäntöä, jotta voidaan parantaa kansalaisten luottamusta hallintoon ja edistää kestävää ja toimintakykyistä julkista palvelua, joka pystyy vastaamaan tehokkaasti nykyisiin haasteisiin ja palvelemaan yhteisön tarpeita; antaa tunnustusta heinäkuussa 2023 hyväksytystä julkishallinnon strategiasta vuosiksi 2023–2030 ja siihen liittyvästä toimintasuunnitelmasta vuosiksi 2023–2026; ottaa huomioon, että niissä katetaan kaikki asiaankuuluvat uudistusalat ja esitetään selkeä perustaso, tavoitteet ja päämäärät ja yksilöidään siten keskeiset poliittiset haasteet; pitää kuitenkin valitettavana, että täytäntöönpanoaste on edelleen matala;

21. kehottaa toteuttamaan lisätoimia, joilla varmistetaan julkisten laitosten järjestelmätason vastuuvelvollisuus sidosryhmien merkityksellisillä julkisilla kuulemisilla, myös uudistusohjelman täytäntöönpanon osalta, ja antamaan palautetta pidetyistä kuulemisista; antaa tunnustusta yksinkertaistamista edistävästä yleisiä hallinnollisia menettelyjä koskevasta laista, mutta suosittelee painokkaasti, että se pannaan järjestelmällisesti täytäntöön koko hallinnossa;

22. kehottaa painokkaasti Pohjois-Makedonian viranomaisia pidättymään läpinäkymättömistä ja politisoituneista erottamisista ja nimityksistä, kun kyse on tehtävistä riippumattomissa elimissä ja virastoissa, ja varmistamaan, että organisaatioilla on riittävä rahoitus ja että päätökset ja suositukset pannaan johdonmukaisesti täytäntöön; pitää valitettavana, ettei oikeusasiamiehen aseman vahvistamisessa ole edelleenkään edistytty;

Tiedotusvälineet ja kansalaisyhteiskunta

23. suhtautuu myönteisesti Pohjois-Makedonian tasaiseen edistymiseen tiedotusvälineiden vapauksien varmistamisessa; muistuttaa kuitenkin, että uudistuksia on jatkettava riippumattoman ja häiriönsietokykyisen mediaympäristön varmistamiseksi, mukaan lukien niin verkossa kuin sen ulkopuolella toimivia tiedotusvälineitä koskevan oikeudellisen kehyksen uudistaminen, jotta se olisi täysin yhdenmukainen eurooppalaisen medianvapaussäädöksen[1] kanssa, ja että tiedotusvälineiden omistajuuden läpinäkyvyyttä, digitaalisia tiedotusvälineitä koskevien tietojen julkistamista ja tiedotusvälineiden keskittymistä koskeviin jatkuviin haasteisiin on vastattava; korostaa, että tiedotusvälineitä on uudistettava siten, että etusijalle asetetaan keskittymisen vastaiset toimenpiteet journalistisen koskemattomuuden turvaamiseksi; korostaa kiireellistä tarvetta torjua pahantahtoista ulkomaista vaikuttamista mediaympäristössä, mukaan lukien Venäjään ja Kiinaan kytköksissä olevien toimijoiden levittämä disinformaatio;

24. kehottaa viranomaisia hyväksymään oikeudellisen kehyksen, jolla suojellaan tehokkaasti toimittajia, ihmisoikeuksien puolustajia, ympäristöaktivisteja ja muita sidosryhmiä julkisen osallistumisen vastaisilta strategisilta häirintäkanteilta (SLAPP-kanteet), ja

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1083, annettu 11. huhtikuuta 2024, mediapalvelujen yhteisestä kehyksestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 2010/13/EU muuttamisesta (eurooppalainen medianvapaussäädös) (EUVL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

panemaan täytäntöön EU:n SLAPP-kanteiden vastaisen direktiivin[1] säännökset;

25. kehottaa viranomaisia varmistamaan täyden avoimuuden ja esteettömän tiedonsaannin kansalaisille;

26. panee huolestuneena merkille hallituksen mainonnan palauttamisen kaupallisiin tiedotusvälineisiin Pohjois-Makedoniassa; korostaa kasvanutta riskiä siitä, että tämä toimenpide altistaa mediamarkkinat häiriöille ja sopimattomalle poliittiselle vaikuttamiselle, mikä vaarantaisi tiedotusvälineiden riippumattomuuden ja moniarvoisuuden; toistaa kehotuksensa uudistaa kattavasti valtion rahoitusta ja poliittisten puolueiden mainontaa tiedotusvälineissä koskevat säännöt ja panee merkille avoimuuden puutteen, valtion varojen jatkuvan väärinkäytön poliittiseen mainontaan sekä jatkuvan riskin siitä, että tiedotusvälineiden riippumattomuus vaarantuu läpinäkymättömien rahoitusmekanismien vuoksi; kehottaa painokkaasti hyväksymään ja toteuttamaan nämä uudistukset ennen paikallisvaaleja, jotka on tarkoitus järjestää syksyllä 2025;

27. korostaa tarvetta vahvistaa tiedotusvälineiden sääntelyviranomaisen, yleisradioyhtiön ja sähköisen viestinnän alan sääntelyviranomaisen riippumattomuutta ja valmiuksia;

28. kannustaa toteuttamaan toimia, joilla parannetaan yleisradioyhtiöiden ja tiedotusvälineiden sääntelyviranomaisten toimituksellista ja taloudellista riippumattomuutta, puolueettomuutta ja ammattimaisuutta, ja panee merkille keskeisten valvontaelinten nimittämisen jatkuvan viivästymisen sekä tarpeen toteuttaa kattavia nykyaikaistamistoimia; kehottaa tiukentamaan avoimuutta ja omistajuutta koskevia sääntöjä, jotta voidaan paljastaa piilovaikuttamistoimintaa, myös ulkomaiden rahoittaman mediasisällön osalta, ja perustamaan mekanismeja koordinoitujen ulkomaisten disinformaatioverkostojen tunnistamiseksi ja hajottamiseksi;

29. panee merkille, että tietyt kiinalaiset diplomaattiset tahot ovat rahoittaneet maksettua sisältöä ja mielipidekirjoituksia makedonialaisissa tiedotusvälineissä ilman, että tämä olisi merkitty sisältöihin selkeästi; muistuttaa, että vuonna 2023 tehdyssä analyysissä havaittiin, että venäläiset valtioon sidoksissa olevat toimijat olivat käyttäneet välikätenä toimivia serbialaisia tiedotusvälineitä levittääkseen Naton vastaista narratiivia ja väitettä

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1069, annettu 11. huhtikuuta 2024, julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta ilmeisen perusteettomilta vaatimuksilta tai väärinkäyttöön perustuvilta oikeudenkäynneiltä (”julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavat strategiset kanteet”) (EUVL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

siitä, että EU painostaa Pohjois-Makedoniaa luopumaan identiteetistään;

30. on huolestunut siitä, että riippumattomiin toimittajiin ja media-alan ammattilaisiin kohdistuu edelleen uhkailua ja hyökkäyksiä, mukaan lukien naistoimittajiin kohdennettu naisvihamielinen verkkohäirintä, joka kohdistuu usein oikeusvaltiotilanteesta, korruptiosta ja oikeuslaitoksesta raportoiviin toimittajiin; pitää myönteisenä, että näitä toimittajiin kohdistuvia hyökkäyksiä valvomaan on nimitetty erityinen syyttäjä ja että on perustettu verkkokiusaamista koskevia raportointimekanismeja; kehottaa tehostamaan toimenpiteitä media-alan ammattilaisten suojelemiseksi fyysisiltä ja ei-fyysisiltä uhilta, häirinnältä ja epäasialliselta kielenkäytöltä julkisuuden henkilöiden taholta;

31. kannustaa Pohjois-Makedoniaa jatkamaan toimia, joilla torjutaan mihin tahansa ryhmään kohdistuvaa vihapuhetta sen kaikissa muodoissa, ehkäistään vihapuhetta, viharikoksia ja pelottelua ja tutkitaan perusteellisesti kaikkia niihin liittyviä tapauksia, nostetaan järjestelmällisesti syytteitä niihin liittyvistä hyökkäyksistä, jotta niistä voidaan antaa tuomioita ja varmistetaan niiden kohteiden, kuten toimittajien, vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, bulgarialaisten kaltaisten yhteisöjen ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, turvallisuus;

32. on huolissaan vihapuheen lisääntymisestä ja verkkomediassa esiintyvän disinformaation aiheuttamista kasvavista uhkista, sillä audio- ja audiovisuaalisista mediapalveluista vastaavalla kansallisella virastolla ei ole sääntelyvaltaa verkkomedian suhteen; kehottaa vahvistamaan toimenpiteitä tutkivan journalismin, faktantarkistusvalmiuksien ja medialukutaidon tukemiseksi ja parantamaan oikeudellista kehystä ja instituutioiden välisiä valmiuksia, jotta voidaan torjua vihapuhetta, disinformaatiota ja ulkomaista sekaantumista; on huolissaan laajalle levinneistä disinformaatiokampanjoista, joissa asetetaan kyseenalaisiksi demokraattiset arvot ja maan pyrkiminen kohti EU-jäsenyyttä; kehottaa tältä osin EU:n toimielimiä tukemaan maata näiden vihamielisten vaikutusten lieventämisessä; suhtautuu myönteisesti kansalaisyhteiskunnan aloitteisiin, joilla edistetään tiedotusvälineiden faktantarkistusta, digilukutaitoa kouluissa ja vihapuheen leviämisen torjuntaa, ja panee merkille, että lähes 50 prosenttia Pohjois-Makedonian väestöstä on omaksunut virheellisiä narratiiveja kansainvälisistä tapahtumista, erityisesti Ukrainassa käynnissä olevasta sodasta, sekä korostaa, että yhteiskunnan häiriönsietokykyä pahantahtoista tiedonmanipulointia vastaan on vahvistettava kiireellisesti;

33. korostaa, että kansalaisyhteiskunta on ratkaisevan tärkeä demokratian ja moniarvoisuuden sekä hyvän hallintotavan ja sosiaalisen kehityksen edistämisessä; on tyytyväinen maan elinvoimaiseen ja rakentavaan kansalaisyhteiskuntaan, jolla on

erittäin tärkeä ja myönteinen rooli uudistusprosessissa, ja muistuttaa, että osallistavien, oikea-aikaisten ja merkityksellisten kuulemisten ja avoimuuden sekä virallisten yhteistyömekanismien varmistamiseksi tarvitaan lisätoimia; suhtautuu tätä taustaa vasten myönteisesti äskettäin aloitettuun prosessiin kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä ja kansalaisyhteiskunnan kehittämistä käsittelevän neuvoston toiminnan uudelleen käynnistämiseksi ja kehottaa parantamaan hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan välistä yhteistyötä erityisesti pyrittäessä lieventämään Yhdysvaltain kehitysyhteistyöviraston (USAID) varojen viimeaikaisen jäädyttämisen vaikutuksia kansalaisyhteiskuntaan; toteaa, että vaikka kansalaisyhteiskunnan organisaatiot toimivat yleisesti ottaen suotuisassa toimintaympäristössä, on pantava täytäntöön oikeudelliset ja taloudelliset kehykset, jotta varmistetaan, että kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden julkista rahoitusta lisätään ja että julkisen rahoituksen mekanismit ovat läpinäkyviä; on huolissaan tiedoista, joiden mukaan vihamieliset lausunnot kansalaisyhteiskuntaa vastaan ovat lisääntyneet, ja kannustaa sisäasiainministeriötä kehittämään yhdessä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa turvallisuuskäytännöt ihmisoikeuksien puolustajien suojelemiseksi valtiosta riippumattomien toimijoiden uhkailulta; kehottaa painokkaasti vahvistamaan edelleen kansalaisyhteiskunnan roolia siten, että varmistetaan sen jatkuva merkityksellinen osallistuminen päätöksentekoprosessiin ja kuullaan Venetsian komissiota ennen kansalaisyhteiskunnan organisaatioita koskevan tulevan lainsäädännön hyväksymistä;

Perusoikeudet

34. antaa Pohjois-Makedonialle tunnustusta siitä, että se on ratifioinut useimmat kansainväliset ihmisoikeussopimukset; on kuitenkin huolissaan täytäntöönpanon tasosta, edistymisen puutteesta sukupuolten tasa-arvon suhteen sekä sukupuolten tasa-arvon vastaisten liikkeiden voimistumisesta ja niiden vaikutuksen lisääntymisestä, sillä nämä asiat vaikuttavat haitallisesti lainsäädäntö- ja päätöksentekoprosesseihin; kehottaa hallitusta panemaan Istanbulin yleissopimuksen kaikilta osin täytäntöön; kehottaa viranomaisia hyväksymään uuden sukupuolten tasa-arvoa koskevan lain ja vahvistamaan virallisia hallintorakenteita, joiden tehtävänä on edistää sukupuolten tasa-arvoa ja parantaa naisten asemaa ja oikeuksia kaikilla tasoilla, sekä varmistamaan sukupuolten tasa-arvoa koskevan strategian ja kansallisen toimintasuunnitelman tehokkaan täytäntöönpanon erityisesti huolehtimalla riittävästä rahoituksesta, parantamalla instituutioiden välistä koordinointia ja mukauttamalla kansalliset toimintapolitiikat EU:n säännöstöön;

35. kehottaa viranomaisia varmistamaan sukupuolistuneen väkivallan ja perheväkivallan uhrien suojelua koskevan nykyisen oikeudellisen kehyksen täyden ja tehokkaan täytäntöönpanon kohdentamalla riittävästi määrärahoja ennaltaehkäisyyn sekä parantamalla tukipalvelujen ja suojelumekanismien saatavuutta ja selviytyjien

laissa taattujen sosiaalisten ja taloudellisten oikeuksien täytäntöönpanoa; panee merkille tässä yhteydessä, että vuonna 2023 hyväksyttiin väkivaltarikosten uhreille maksettavia rahallisia korvauksia koskeva laki, johon on sisällytetty Istanbulin yleissopimuksen normit sukupuolistuneen väkivallan uhrien suojelun parantamiseksi; kehottaa lisäksi viranomaisia vahvistamaan toimiaan sukupuolistuneen väkivallan ja perheväkivallan vähentämiseksi ja lieventämiseksi ja lisäämään turvakotien kapasiteettia ja henkilöstöä sekä asianmukaisesti koulutettujen ja sukupuolinäkökulman huomioon ottavien lainvalvontaviranomaisten, tuomareiden, terveydenhuoltohenkilöstön ja sosiaalityöntekijöiden määrää;

36. panee huolestuneena merkille vankiloissa olevien nuorten naisten, joiden joukossa on 14–16-vuotiaita nuoria tyttöjä, kehnon tilanteen, sillä heillä ei ole koulutusta eikä ammatillista osaamista, heitä usein ylilääkitään eikä heidän saatavillaan ole riittävää terveydenhuoltoa; kehottaa Pohjois-Makedonian viranomaisia ryhtymään kiireellisiin toimiin kaikkien vankien vankilaolojen parantamiseksi, korruption vähentämiseksi ja epäinhimillisen kohtelun lopettamiseksi sekä entisten vankien ehdonalaisen vapauden ja yhteiskuntaan sopeuttamisen tehostamiseksi;

37. kehottaa Pohjois-Makedoniaa panemaan kaikilta osin täytäntöön ECRIn vuonna 2023 laatiman Pohjois-Makedoniaa koskevan raportin suositukset, jotta havaittuihin ihmisoikeusloukkauksiin voidaan puuttua tehokkaasti;

38. pitää myönteisenä, että etnisten ryhmien väliset suhteet ovat säilyneet vakaina ja että Ohridin puitesopimuksen täytäntöönpano jatkuu; antaa tunnustusta Pohjois-Makedonian pyrkimyksille vahvistaa vähemmistöjen oikeuksien suojelua ja kannustaa lisäämään taloudellista tukea; kehottaa osoittamaan riittävästi rahoitusta ja henkilöstöä vähemmistöyhteisöjen oikeuksia suojeleville instituutioille; kehottaa vähemmistöyhteisöjen poliittisia edustajia välttämään sellaisten jakolinjoja syventävien etnisten narratiivien edistämistä, jotka muistuttavat alueen lähimenneisyydessä syvää kärsimystä ja sotia aiheuttaneista toimista; kehottaa Pohjois-Makedoniaa panemaan kaikilta osin täytäntöön kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevaa puiteyleissopimusta käsittelevän neuvoa-antavan komitean suositukset, jotka koskevat ”One Society for All and Interculturalism” -strategiaa (Yksi yhteiskunta kaikille ja kulttuurienvälisyys); kehottaa Pohjois-Makedoniaa tarjoamaan riittävästi rahoitusta ja henkilöstöä kieliasioista vastaavalle täytäntöönpanovirastolle ja yhteisöjen oikeuksien täytäntöönpanosta vastaavalle virastolle; pitää valitettavana, ettei Pohjois-Makedonia ole ratifioinut alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevaa eurooppalaista peruskirjaa; odottaa lopullista päätöstä kielten käyttöä koskevasta kiistanalaisesta laista, joka saattaa vaikuttaa etnisten ryhmien välisiin suhteisiin;

39. panee tyytyväisenä merkille edistyksen, jota maassa on saavutettu sen lapsen oikeuksia koskevan lainsäädäntökehyksen ja institutionaalisen kehyksen mukauttamisessa EU:n säännöstöön ja kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin; panee merkille edistymisen laitoshoidosta luopumista koskevan strategian täytäntöönpanossa ja on tyytyväinen lasten onnistuneeseen siirtämiseen laitoksista sijaisperhehuoltoon tai pienryhmäkoteihin; panee kuitenkin huolestuneena merkille lapsiin, esimerkiksi romanilapsiin, kohdistuvan väkivallan ja syrjinnän jatkumisen; kehottaa sen vuoksi maata perustamaan kansallisen elimen, joka vastaa kaikkien lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen ja sen valinnaisten pöytäkirjojen täytäntöönpanoon liittyvien toimintapolitiikkojen koordinoinnista;

40. kannustaa Pohjois-Makedoniaa toteuttamaan merkityksellisiä toimia kansallisten vähemmistöjen ja yhteisöjen tunnustamiseksi ja sisällyttämiseksi sen perustuslakiin, osallistavuuden edistämiseksi, monimuotoisuuden suojelemiseksi, syrjinnän torjumiseksi ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi eurooppalaisten arvojen ja demokraattisten periaatteiden mukaisesti; kehottaa Pohjois-Makedoniaa takaamaan kaikilta osin yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet maan kaikille etnisille yhteisöille;

41. panee merkille, että vammaiset henkilöt kohtaavat edelleen merkittäviä esteitä, koska maan lainsäädäntö ei ole edelleenkään yhdenmukainen vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen kanssa; panee tyytyväisenä merkille vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan kansallisen strategian vuosiksi 2023–2030 ja kehottaa painokkaasti panemaan sen asianmukaisesti täytäntöön sekä varmistamaan, että koulunkäyntiavustajia on riittävästi, jotta vammaiset lapset voidaan ottaa tehokkaasti ja sujuvasti mukaan koulutusprosessiin;

42. on tyytyväinen hlbtiq+-yhteisöön kohdistuvaa vihapuhetta koskevaan ensimmäiseen tuomioistuimen päätökseen, mutta peräänkuuluttaa painokkaasti järjestelmällisiä syytetoimia kaikissa tapauksissa, joissa esiintyy vihapuhetta, viharikoksia tai pelottelua, sekä vihapuheen sisällyttämistä rikoslakiin ja vihapuhe- ja viharikostapauksia koskevien asianmukaisten tilastojen ylläpitämistä asiasta vastaavissa valtion laitoksissa;

43. panee huolestuneena merkille laajalle levinneen vihapuheen sosiaalisessa mediassa, erityisesti romaneja, hlbtiq+-henkilöitä ja muita marginalisoituneita ryhmiä kohtaan; kehottaa kaikkia poliittisia toimijoita muuttamaan väestörekisterilakia ja varmistamaan nopean ja esteettömän sukupuolen oikeudellisen vahvistamisen itsemääräämisoikeuden perusteella, vaalimaan ihmisoikeuksia, varmistamaan ihmisarvon ja luomaan selkeän ja esteettömän oikeusprosessin kansainvälisten normien mukaisesti; suosittelee, että uudessa perusopetuslaissa säilytetään selkeästi suojelu sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-

identiteettiin perustuvalta syrjinnältä, jotta varmistetaan yhdenmukaisuus kansallisten ja kansainvälisten sitoumusten kanssa; kannustaa Pohjois-Makedonian parlamenttia perustamaan viipymättä (uudelleen) aktiivisen parlamenttien välisen hlbtiq+-ryhmän tukemaan ja edistämään hlbtiq+-henkilöiden oikeuksia;

44. kehottaa Pohjois-Makedoniaa vahvistamaan muuttoliikkeen hallintaa, parantamaan lainsäädännön mukauttamista unionin säännöstöön ja puuttumaan laillisen ja laittoman muuttoliikkeen hallintaan liittyviin jatkuviin haasteisiin vaalien samalla perusihmisoikeuksia; panee tyytyväisenä merkille rajaturvallisuutta koskevan tehostetun yhteistyön ja maan valmiuksien vahvistamisen muuttovirtojen hallitsemiseksi ja muuttajien salakuljetuksen, ihmiskaupan ja muun järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi; kannustaa kehittämään edelleen turvapaikkamenettelyjä ja kotouttamispolitiikkaa ja parantamaan vastaanotto-olosuhteita EU:n muuttoliikekehysten mukaisesti; korostaa alueellisen yhteistyön merkitystä muuttoliikkeen hallinnassa ja kehottaa EU:ta lisäämään tukeaan resurssien, teknisen avun ja valmiuksien kehittämisen muodossa, jotta muuttoliikkeen haasteisiin voidaan vastata tehokkaasti;

45. kehottaa Pohjois-Makedoniaa tehostamaan toimiaan ihmiskaupan torjumiseksi erityisesti jatkamalla rikoslain mukauttamista EU:n säännöstöön ja huumeita koskevaan lainsäädäntöön;

Oikeusvaltioperiaate

46. panee erittäin huolestuneena merkille, että maan edistyminen korruption, myös korkean tason korruption, torjunnassa on entistä huonompaa, kuten myös taantuminen Transparency International -järjestön korruptioindeksissä osoittaa, ja toteaa, että tämä johtuu erityisesti rikoslakiin tehdyistä muutoksista, jotka ovat heikentäneet oikeudellista kehystä ja johtaneet useiden vireillä olleiden tapausten päättämiseen; toteaa jälleen, että tämä taantuminen korostaa, että kattavia uudistuksia tarvitaan kiireellisesti; kehottaa painokkaasti vahvistamaan korruptiontorjuntakehystä ja varmistamaan tosiasiallisen vastuuvelvollisuuden erityisesti korkean tason korruptiota koskevissa tapauksissa asianmukaisen tutkinnan, syytteeseenpanon ja tuomioiden avulla; kehottaa tarkastelemaan uudelleen rikoslakiin äskettäin tehtyjä muutoksia tuomioita koskevien normien ja vanhentumisaikojen osalta, jotta voidaan varmistaa, etteivät muutokset vaikuta haitallisesti korruptioon ja erityisesti monimutkaisiin ja korkean tason tapauksiin liittyviin syytetoimiin;

47. muistuttaa, että tarvitaan riittäviä taloudellisia resursseja ja henkilöresursseja, jotta voidaan varmistaa varoittavien, ehkäisevien ja paljastavien mekanismien sekä tutkinta- ja seuraamusmekanismien tehokas ja johdonmukainen soveltaminen julkisen viran haltijoihin laaja-alaisilla toimenpiteillä, jotka kattavat

eturistiriidat, edunvalvonnan, eettiset säännöt ja väärinkäytösten paljastajien suojelun;

48. toteaa, että luottamus oikeuslaitosta kohtaan vaikuttaa olevan edelleen hyvin heikko ja että tarvitaan lisätoimia sopimattoman vaikuttamisen ja pelottelun ehkäisemiseksi; korostaa puutteellista edistymistä vuoden 2020 henkilöstöhallintostrategioiden täytäntöönpanossa tuomioistuimissa ja syyttäjänvirastossa; kehottaa painokkaasti puuttumaan kriittiseen tuomari- ja syyttäjäpulaan, joka vaikuttaa oikeuslaitoksen toiminnan laatuun ja tehokkuuteen; kehottaa vahvistamaan lainkäyttöelinten riippumattomuutta ja avoimuutta ja osoittamaan niille tarvittavat varat, jotta ne voivat toimia tehokkaasti;

49. kehottaa vahvistamaan tuomarineuvostoa ja syyttäjäneuvostoa ja osoittamaan niille tarvittavat varat sekä varmistamaan samalla niiden riippumattomuuden; kehottaa painokkaasti poliittisia toimijoita lopettamaan sekaantumisen oikeuslaitoksen toimintaan;

50. panee huolestuneena merkille, ettei korruption ehkäisemisessä ja torjunnassa ole edistytty ja että talousrikostutkinnassa on edelleen ongelmia; korostaa sitä, miten korruptio vaikuttaa edelleen vakavasti keskeisiin politiikanaloihin; kehottaa vahvistamaan merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden ja talousrikollisuuden torjunnasta vastaavien elinten operatiivisia valmiuksia ja yhteistyötä, myös varmistamalla tarvittavat taloudelliset resurssit; kannustaa maata parantamaan järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden ja kyberrikollisuuden torjuntaa vahvistamalla kumppanuutta Europolin, Euroopan kyberrikostorjuntakeskuksen ja Eurojustin kanssa; kehottaa Pohjois-Makedoniaa tehostamaan toimiaan rahanpesun torjumiseksi;

51. kehottaa ottamaan käyttöön kaikki tarvittavat toimenpiteet järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi tehokkaasti; kehottaa viranomaisia parantamaan koordinointia järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kansallisen koordinointikeskuksen kautta sekä osoittamaan tarvittavat varat ja henkilöstön järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunnasta vastaavan yleisen syyttäjän toimistolle; korostaa tarvetta kohdistaa erityistä huomiota ja resursseja rahanpesujärjestelmien paljastamiseen;

52. toteaa huolestuneena, että Pohjois-Makedonia on mukautunut osittain EU:n säännöstöön järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan alalla; kehottaa jälleen jatkamaan mukautumista EU:n säännöstöön ja suorittamaan järjestelmällisiä talousrikostutkintoja sekä tehostamaan laittomasti hankittujen varojen jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista, hallinnointia ja luovutusta;

53. kehottaa tekemään perusteellisen ja avoimen tutkinnan Kočani-yökerhossa 16. maaliskuuta 2025 tapahtuneesta tulipalosta, saattamaan siitä vastuussa olevat henkilöt oikeuden eteen ja myös

päivittämään lainsäädäntöä ja panemaan sen perusteellisesti täytäntöön, jotta voidaan estää vastaavat tragediat ja varmistaa parempi yleinen turvallisuus ja säännösten noudattaminen kansalaisten suojelemiseksi;

54. kehottaa panemaan turvallisuus- ja tiedustelualalla parhaillaan toteutettavat uudistukset nopeasti täytäntöön ja vahvistamaan turvallisuus- ja tiedusteluelinten riippumattomuutta luomalla tarkoituksenmukaisia sääntelykehyksiä ja samalla parantamaan demokratian valvontamekanismeja; panee huolestuneena merkille, että kansallinen turvallisuusvirasto sijaitsee edelleen sisäministeriön tiloissa, ja toteaa, että tämä asettaa kyseenalaiseksi sen aseman riippumattomana valtionhallinnon elimenä;

55. antaa tunnustusta Pohjois-Makedonian lujasta päättäväisyydestä torjua hybridiuhkia; suhtautuu myönteisesti hallituksen aloitteeseen luoda kansallinen strategiakehys disinformaation torjumiseksi sekä kansallisen kyberturvallisuusstrategian hyväksymiseen vuosille 2025–2028; kehottaa toteuttamaan lisätoimia, joilla parannetaan kykyä torjua ulkomaista sekaantumista ja tiedonmanipulointia; korostaa tarvetta laatia kansallinen strategia, jolla kehitetään valtion turvallisuutta uhkaavan disinformaation vastaista häiriönsietokykyä, myös kyberturvallisuuden parantamista koskevien toimien ja strategisen viestinnän sekä koulutuksen ja medialukutaidon avulla; kehottaa ottamaan EU:n mekanismit, kuten nopean hälytysjärjestelmän, kaikilta osin käyttöön, jotta pahantahtoinen ulkomainen vaikuttaminen voidaan havaita reaaliaikaisesti vaalien kaltaisten keskeisten demokraattisten prosessien aikana;

56. on erittäin huolestunut siitä, että Pohjois-Makedoniaan ja muihin liittymisneuvotteluja käyviin Länsi-Balkanin maihin on kohdistettu erityisen voimakkaasti ulkomaista sekaantumista ja disinformaatiokampanjoita, mukaan lukien hybridiuhat, strateginen korruptio, läpinäkymättömät rahoitusvirrat ja investointien käyttäminen painostuskeinona, etenkin Venäjältä ja Kiinasta; on huolestunut Unkarin ja Serbian hallitusten roolista Kiinan ja Venäjän geopoliittisten tavoitteiden edistämisessä; panee tässä yhteydessä merkille riskin, joka koskee epäsymmetristen lainasopimusten aiheuttamaa riippuvuutta Kiinasta, ja unkarilaisen Eximbank-pankin hiljattain myöntämän lainan, joka on ilmeisesti peräisin Kiinasta;

Sosioekonomiset uudistukset

57. suosittaa, että Pohjois-Makedonia jatkaa toimia liiketoimintaympäristön ja infrastruktuurin kohentamiseksi, koulutuksen ja digitaalisen infrastruktuurin vahvistamiseksi ja sosiaalisen suojelun järjestelmien sekä niiden ja työllisyysaloitteiden välisen yhteyden parantamiseksi; suhtautuu myönteisesti inhimilliseen pääomaan liittyvien uudistusten sisällyttämiseen kasvusuunnitelman uudistusohjelmaan ja kehottaa Pohjois-Makedoniaa panostamaan riittävästi näiden uudistusten

täytäntöönpanoon, jotta saavutetaan kestäviä tuloksia lasten ja nuorten inhimillisen pääoman kehittämisessä häiriönsietokykyisten yhteiskuntien ja kestävän kasvun perustana;

58. panee tyytyväisenä merkille uudistus- ja kasvutukivälineen puitteissa hyväksytyt Pohjois-Makedonian uudistusohjelman ja monivuotisen työohjelman, sillä niillä tuetaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä, vähennetään byrokratiaa ja digitalisoidaan julkinen järjestelmä, ja suhtautuu myönteisesti uudistusohjelmassa esitettyihin digitaalisen infrastruktuurin käyttöönottoon ja uutta sähköistä viestintää koskevaan lakiin liittyviin toimiin, joiden avulla mukautetaan kansallinen lainsäädäntö asiaa koskevaan EU:n säännöstöön ja pysytään maailmanlaajuisen digitaalisen siirtymän mukana;

59. kannustaa kehittämään strategioita nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja vähän koulutettujen henkilöiden sekä naisten, vammaisten henkilöiden ja romanien saamiseksi työmarkkinoille ja kehottaa arvioimaan näitä toimenpiteitä asianmukaisesti; panee merkille työttömyysasteen paranemisen pitkällä aikavälillä, mutta toteaa kuitenkin, että samaan aikaan on nostettava reaalipalkkoja ja parannettava työoloja ja työntekijöiden oikeuksien, myös ammattiyhdistysoikeuksien, suojelua; kehottaa panemaan työriitojen rauhanomaista ratkaisua koskevan lain täytäntöön kaikilta osin;

60. kannustaa Pohjois-Makedoniaa edistämään maan digitalisaatiota erityisesti parantamalla kaikkien kansalaisten digitaalisia taitoja ja tarjoamalla pääsyn julkisiin palveluihin verkossa; ottaa huomioon Pohjois-Makedonian väestökehityksen haasteet, kuten väestön vähenemisen, nuorten ammattilaisten maastamuuton ja ikääntyvän työvoiman, ja korostaa, että aivovuotoon on puututtava erityisesti lääketieteen, teknologian ja koulutuksen aloilla; kehottaa panemaan täytäntöön kohdennettuja toimintapolitiikkoja, joilla käännetään aivovuodon suunta, tehostetaan perheystävällistä sosiaalipolitiikkaa ja houkutellaan paluumuuttoa; kannustaa yhteistyöhön EU:n kanssa väestörakenteen häiriönsietokykyä koskevissa strategioissa, mukaan lukien työmarkkinoiden kannustimet, nuorten perheiden asumistuki sekä investoinnit koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen työmarkkinoiden tuleviin tarpeisiin mukautumiseksi; kehottaa lisäämään tukea innovoinnille ja kilpailukyvylle;

61. panee tyytyväisenä merkille nuorisotakuun positiiviset vaikutukset nuorisotyöttömyyden vähentämiseen; kehottaa Pohjois-Makedoniaa tehostamaan toimiaan 15–24-vuotiaiden nuorten työttömyysasteen alentamiseksi ja toteaa, että se on edelleen korkea, 29,3 prosenttia; korostaa tarvetta vastata sosiaalisiin haasteisiin, varmistaa laadukkaat työllisyyspolitiikat, edistää ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä kohti EU:n normeja sekä tukea edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden suhteen;

62. suhtautuu myönteisesti työlainsäädännön muuttamista koskeviin pyrkimyksiin; kehottaa mukauttamaan työsuhteita koskevan lain kaikilta osin EU:n direktiiveihin, jotta taataan tehokkaasti oikeus samaan palkkaan samasta työstä, varmistetaan palkkojen avoimuus ja parannetaan suojelua raskauteen ja äitiyteen perustuvalta syrjinnältä; painottaa tarvetta vahvistaa valtion työsuojeluviranomaisen toimivaltaa ja valmiuksia työntekijöiden oikeuksien tehokkaan suojelun varmistamiseksi, mukaan lukien suojatoimet työsyrjintää vastaan;

63. antaa tunnustusta Pohjois-Makedonialle yhtenäiseen euromaksualueeseen (SEPA) liittymisestä ja katsoo, että tämä on tärkeä askel kohti rahoitusmarkkinoiden syvempää yhdentymistä unionin markkinoihin sekä nopeampien ja tehokkaampien rajat ylittävien liiketoimien helpottamista; kehottaa Pohjois-Makedoniaa toteuttamaan taloutta vahvistavia rakenneuudistuksia ja varmistamaan maan velkakestävyyden;

64. suhtautuu myönteisesti kehotuksiin integroida nopeasti kaikki Länsi-Balkanin maat EU:n digitaalisiin sisämarkkinoihin heti kun se on mahdollista, sillä tämä hyödyttäisi ratkaisevasti digitaalisesti turvallisen ympäristön luomista;

65. kehottaa viranomaisia panemaan kaikilta osin täytäntöön voimassa olevat säännökset, joilla varmistetaan perusterveydenhuollon palvelujen saatavuus kiinnittäen erityistä huomiota naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä äiteihin ja lapsiin, ja poistamaan maantieteeseen, taloudelliseen tilanteeseen tai muihin ongelmatekijöihin liittyviä esteitä; kehottaa toteuttamaan kohdennettuja toimenpiteitä, joilla tuetaan haavoittuvassa asemassa olevien naisryhmien pääsyä terveydenhuoltoon, mukaan lukien romaninaiset, maaseudulla asuvat naiset ja köyhyydessä elävät naiset;

66. panee tyytyväisenä merkille edistymisen romanien osallistamista koskevan vuosien 2022–2030 strategian täytäntöönpanossa; pitää kuitenkin valitettavana, ettei strategiassa ole selkeää lähestymistapaa osallistumiseen, vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen ja valmiuksien kehittämiseen; kehottaa viranomaisia panemaan täytäntöön vastaavat toimintasuunnitelmat, varmistamaan asianmukaisen seurannan ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, erityisesti romaniyhteisön järjestöjen, merkityksellisen ja avoimen osallistumisen;

Ympäristö, biologinen monimuotoisuus, energia ja liikenne

67. suhtautuu myönteisesti energialain hyväksymiseen vuonna 2025 ja korostaa sen merkitystä turvallisen, varman ja korkealaatuisen energiahuollon takaamisessa sekä tehokkaan, kilpailukykyisen ja taloudellisesti kestävän energia-alan luomisessa; kannustaa viranomaisia jatkamaan näiden kunnianhimoisten toimien

toteuttamista ja muistuttaa, että energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa, toimitusvarmuutta ja päästövähennyksiä koskevien tavoitteiden täysimittainen saavuttaminen edellyttää lisätoimia; kehottaa maan viranomaisia yhdenmukaistamaan niiden ympäristöä ja ilmastonmuutosta koskevan lainsäädännön EU:n säännöstön kanssa ja varmistamaan sen täytäntöönpanon; panee huolestuneena merkille, että ilmastotoimissa ei ole edistytty ja että keskeisen lainsäädännön hyväksyminen on kesken; korostaa tarvetta sisällyttää sukupuolten tasa-arvo ja sosiaalinen osallisuus ilmastotoimien suunnitteluun, jotta naisia, pienituloisia kotitalouksia ja syrjäytyneitä yhteisöjä kuultaisiin aktiivisesti ja ne hyötyisivät siirtymästä tasapuolisesti;

68. suhtautuu myönteisesti Euroopan investointipankin jatkuvaan taloudelliseen ja tekniseen tukeen Pohjois-Makedoniassa, mukaan lukien strategiset infrastruktuurihankkeet, kuten rautatiekäytävät VIII ja X, Skopjen jätevedenpuhdistamo ja kunnallisen vesi-infrastruktuurin kehittäminen; kehottaa toteuttamaan osallistavan ja oikeudenmukaisen siirtymän, jossa suojellaan sosiaalisesti heikossa asemassa olevia ihmisiä, ottamalla käyttöön julkista ja yksityistä rahoitusta vihreää siirtymää varten, panemalla asiaa koskevat rahoitusmekanismit kaikilta osin täytäntöön ja hyödyntämällä EU:n ja kansainvälistä tukea; korostaa tarvetta puuttua erikoistuneen henkilöstön puutetta ja heikkoja institutionaalisia ja hallinnollisia valmiuksia koskeviin ongelmiin, koska ne heikentävät laadunvalvontaa ja ympäristövaikutusten arviointien asianmukaista suorittamista;

69. panee huolestuneena merkille, että ilman ja veden laatu ja jätevesihuolto ovat maalle edelleen erityisen haastavia ongelmia; kehottaa keskushallintoa ja paikallisviranomaisia tehostamaan toimiaan ilmanlaadun parantamiseksi ja mahdollisesti hengenvaarallisten saasteiden vähentämiseksi; muistuttaa, että tilanne on erityisen hälyttävä Skopjessa, joka on jatkuvasti ollut yksi Euroopan saastuneimmista kaupungeista;

70. ottaa huomioon Pohjois-Makedonian merkittävät mahdollisuudet toimia alueellisena keskuksena uusiutuvien energialähteiden käytössä; kehottaa Pohjois-Makedoniaa mukauttamaan ympäristövaikutusten arviointinsa kaikilta osin EU:n säännöstöön keskittyen erityisesti pieniä vesivoimahankkeita koskevaan sekundaarilainsäädäntöön;

71. korostaa, että ympäristönsuojelu on asetettava kiireesti etusijalle; vaatii viranomaisia hyväksymään tarvittavan lainsäädännön ja tehostamaan toimenpiteitä, jotka koskevat biologista monimuotoisuutta, vesi-, ilmanlaatu- ja ilmastotoimia sekä alueellista jätehuoltoa muun muassa sellaisten kattavien vaikutustenarviointien, ympäristörikosten johdosta toteutettujen tiukkojen syytetoimien ja asianmukaisten julkisten kuulemisten avulla, jotka mahdollistavat

paikallisyhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja tutkimuslaitosten merkityksellisen ja avoimen osallistumisen;

72. kehottaa Pohjois-Makedoniaa ottamaan käyttöön Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelua koskevassa yleissopimuksessa (Bernin yleissopimus) nimetyille Emerald-verkostoon kuuluville alueille oikeudellisen suojan niiden suojelemiseksi ympäristön kannalta haitallisilta hankkeilta; kannustaa maata laajentamaan suojelualueitaan Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen tavoitteiden saavuttamiseksi; toteaa jälleen, että laki Mavrovon kansallispuiston julistamisesta uudelleen kansallispuistoksi on hyväksyttävä kiireellisesti, jotta varmistetaan sen keskeisten suojelutoimien jatkaminen ja loppuunsaattaminen; kannustaa Pohjois-Makedoniaa sisällyttämään Jablanican suojelualueiden luetteloonsa ja varmistamaan siten lajien eloonjäämisen kannalta kriittisten luontotyyppien suojelun;

73. kannustaa Pohjois-Makedonian viranomaisia panemaan biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi täytäntöön tiukempia suojelu- ja hoitostrategioita uhanalaisten lajien elinympäristöille ja itse lajeille, erityisesti Balkanin ilvekselle, mukaan lukien luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin kohdistuvia rikoksia, erityisesti laitonta tappamista ja salametsästystä, koskevien lakien noudattamisen tinkimätön valvonta;

74. suhtautuu myönteisesti Pohjois-Makedonian jatkuvaan yhteistyöhön Kosovon ja Albanian kanssa rajat ylittävän Sharr-vuorten kansallispuiston osalta; kannustaa Pohjois-Makedoniaa tehostamaan ja nopeuttamaan yhteistyötä naapurimaidensa kanssa rajat ylittävien suojelualueiden nimeämiseksi ja johdonmukaisten rajat ylittävien hoitosuunnitelmien laatimiseksi;

75. painottaa tarvetta vastata kansallispuistojen taloudellisiin haasteisiin henkilöresurssien ja yleisen hallinnon kaltaisten eri näkökohtien parantamiseksi, jotta voidaan vahvistaa kansallispuistojen roolia biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä, virkistysmahdollisuuksien tarjoamisessa ja paikallisen talouden tukemisessa;

76. panee tyytyväisenä merkille Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) käytävien VIII ja X rakentamisessa saavutetun edistyksen ja antaa tunnustusta Kriva Palankasta Dlabochican kautta Straciniin kulkevan moottoritien valmiiksi saamisesta; kehottaa kuitenkin Pohjois-Makedonian viranomaisia tehostamaan toimiaan kestävän liikenteen asettamiseksi etusijalle ja energiainfrastruktuuritöiden ajanmukaistamiseksi pitäen silmällä yhdentymistä unionin verkkoihin ja alueellisia yhteyksiä sekä puuttumaan kriittisen infrastruktuurin kehittämisen jatkuviin viivästyksiin, myös kahdenvälisten neuvottelujen avulla; kehottaa komissiota tukemaan tarvittaessa näitä toimia;

77. kehottaa toteuttamaan lisätoimia sekä rauta- että maanteiden ydinverkon kaikkien ensisijaisten osien edistymisen nopeuttamiseksi, myös lisäämällä rajanylityspaikkojen määrää mahdollisuuksien mukaan; panee merkille käytävä VIII:n strategisen merkityksen EU:n ja Naton geostrategisen autonomian kannalta ja toteaa, että se toimii keskeisenä logistiikkareittinä Naton eteläisellä sivustalla;

Alueellinen yhteistyö ja ulkopolitiikka

78. on tyytyväinen siihen, että Pohjois-Makedonia antaa arvokkaan ja merkittävän panoksensa alueelliseen yhteistyöhön ja vakauteen ottamalla osaa taloudellisiin ja diplomaattisiin alueellisiin aloitteisiin, kuten Berliinin prosessiin, Länsi-Balkanin kasvusuunnitelmaan ja yhteisiä alueellisia markkinoita koskevien sopimusten täytäntöönpanoon, ja korostaa niiden osallistavuuden merkitystä;

79. on tyytyväinen siihen, että maa on sitoutunut hyvien naapuruussuhteiden vaalimiseen, ja ottaa huomioon, että se toimii esimerkkinä kahdenvälisten kiistojen ratkaisemisesta rauhanomaisesti vuoropuhelun ja keskinäisen ymmärryksen avulla; painottaa tältä osin, että on tärkeää, että kaikki osapuolet panevat kansainväliset sopimukset kaikilta osin täytäntöön vilpittömässä mielessä ja konkreettisin tuloksin ja että tämä koskee muun muassa Kreikan kanssa tehtyä Prespan sopimusta ja Bulgarian kanssa tehtyä ystävyyttä, hyvää naapuruutta ja yhteistyötä koskevaa sopimusta; peräänkuuluttaa johdonmukaista sitoutumista vuoropuheluun ja yhteistyöhön naapurimaiden kanssa alueellisen vakauden vahvistamiseksi ja keskinäisen luottamuksen edistämiseksi; kehottaa edistämään entisestään ihmisten välisiä yhteyksiä kaikkialla Kaakkois-Euroopassa;

80. ilmaisee huolensa niin sanotun serbialaisen maailman hankkeesta ja siitä, että eräät Pohjois-Makedonian hallituksen edustajat ovat kannattaneet ja edistäneet tämän käsitteen täytäntöönpanoa; tuomitsee osallistumisen kokouksiin, joissa pyritään luomaan muiden maiden itsemääräämisoikeutta ja alueen vakautta heikentävä vaikutuspiiri;

81. muistuttaa tarpeesta avata Jugoslavian salaisen palvelun arkistot (UDBA ja KOS), joita säilytetään sekä Pohjois-Makedoniassa että Serbiassa; korostaa tarvetta avata nämä arkistot koko alueella totalitaarisen menneisyyden käsittelemiseksi avoimella tavalla ja demokratian, vastuuvelvollisuuden ja instituutioiden vahvistamiseksi Länsi-Balkanilla;

82. pitää myönteisenä Pohjois-Makedonian jatkuvaa sitoutumista euroatlanttiseen turvallisuuteen; antaa tunnustusta Pohjois-Makedonian aktiivisesta roolista Etyjissä ja erityisesti sen puheenjohtajuudesta Etyjissä vuonna 2023 monimutkaisessa geopoliittisessa ympäristössä sekä sen merkittävästä panoksesta EU:n kriisinhallintaoperaatioissa ja sotilasoperaatioissa; antaa

maalle tunnustusta lähentymisestä EU:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, mukaan lukien sen selkeä reagointi Venäjän Ukrainassa käymään hyökkäyssotaan mukautumalla EU:n Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistamiin rajoittaviin toimenpiteisiin ja antamalla tukea Ukrainalle; on tyytyväinen siihen, että vuonna 2024 allekirjoitettiin turvallisuus- ja puolustuskumppanuus EU:n kanssa;

83. pitää kuitenkin valitettavana, että Pohjois-Makedonia oli ainoa Länsi-Balkanin maa, joka pidättyi äänestämästä Ukrainaa koskevasta Euroopan maiden päätöslauselmasta YK:n yleiskokouksessa helmikuussa 2025 ja tuki sen sijaan Yhdysvaltojen päätöslauselmaa Georgian ja Unkarin kaltaisten maiden tavoin, mikä antoi kielteisen signaalin Pohjois-Makedonian mukautumisesta EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja Euroopan yhteiseen sitoutumiseen rauhan, kansainvälisen oikeuden ja demokratian periaatteiden vaalimiseen;

84. toteaa, että Pohjois-Makedonian Nato-jäsenyys on merkittävä geostrateginen panos alueelliseen turvallisuuteen ja euroatlanttiseen vakauteen, mukaan lukien maan aktiivinen osallistuminen Naton operaatioihin ja sen strateginen rooli rauhan ja yhteistyön edistämisessä Länsi-Balkanilla sekä sen asevoimien jatkuva nykyaikaistaminen ja uudistukset kriisinhallinnan, kriittisen infrastruktuurin ja kyberpuolustuksen aloilla; korostaa, että Nato-jäsenyys vahvistaa Pohjois-Makedonian puolustusvalmiuksia, parantaa turvallisuuden koordinointia EU:n ja Naton jäsenvaltioiden kanssa ja toimii pelotteena ulkoisia vakauden horjuttamista koskevia pyrkimyksiä vastaan; kannustaa Pohjois-Makedoniaa syventämään yhteistyötä EU:n ja Naton kanssa hybridiuhkien torjunnassa muun muassa kyberturvallisuuden koordinoinnin, yhteisen disinformaation seurannan ja selviytymiskyvyn kehittämisen avulla ja jatkamaan toimiaan ulkoisten vakauden horjuttamista koskevien pyrkimysten ehkäisemiseksi; kannustaa Pohjois-Makedoniaa jatkamaan investointeja puolustuksen nykyaikaistamiseen ja mukauttamiseen Naton strategisiin painopisteisiin, jotta sen asema luotettavana turvallisuuskumppanina vahvistuisi entisestään;

85. pitää myönteisenä EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokouksessa Tiranassa tehtyä sopimusta verkkovierailukustannusten alentamisesta; kehottaa tältä osin viranomaisia, yksityisiä toimijoita ja kaikkia sidosryhmiä helpottamaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista eli datapalvelujen verkkovierailumaksujen merkittävää alentamista Länsi-Balkanin ja EU:n välillä ja lisäalennusten toteuttamista siten, että hinnat saadaan lähelle kotimaisia hintoja vuoteen 2027 mennessä; suhtautuu myönteisesti Länsi-Balkanin ja EU:n välisen verkkovierailuja koskevan etenemissuunnitelman täytäntöönpanon ensimmäisen vaiheen voimaantuloon;

°

° °

86. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Pohjois-Makedonian tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille.